

Nr 542

Av herr Kristiansson, Axel, m. fl., om sekretesskydd för vallängd.

(Lika lydande med motion nr 638 i Andra kammaren)

I ett demokratiskt land ger medborgarna sin vilja till känna i allmänna val. Genom dessa har sedan lång tid tillbaka representanter utsetts i de beslutande församlingarna i kommuner, landsting och riksdag. Också inom de kyrkliga församlingarna har det direkta inflytandet genom stämmor ersatts med indirekt sådant i fullmäktigeförsamlingar.

Det är av vitalt intresse att deltagandet i dessa val på frivillighetens väg blir så stort som möjligt. Endast ett högt valdeltagande garanterar att folkets vilja verkligen kommit till uttryck i ett val. Genom intensifierad politisk upplysning i press och övriga massmedia samt genom de olika partiorganisationernas insatser har vi i vårt land de senaste valen också noterat ett mycket högt valdeltagande. Detta faktum gör att man på goda grunder kan säga att ett valresultat är ett säkert uttryck för medborgarnas uppfattning.

Av utomordentlig betydelse är emellertid inte enbart det höga valdeltagandet utan också att valutslaget är resultatet av varje individs fria ställningstagande. Valhemligheten, eller med andra ord möjligheten för medborgaren att välja parti utan insyn och kontroll av någon, måste på allt sätt skyddas. I stort sett är härvidlag väl sörjt vid den direkta valhandlingen även om förhållandena kunde göras bättre exempelvis genom standardisering av formatet på valsedlarna, bättre kontroll vid ombudsöstning etc.

Om således skyddet är relativt tillfredsställande vid den direkta valhandlingen, är detsamma för person som vill avstå från att delta i ett val fullständigt obefintligt. Sedan sammanräkning skett på länsstyrelserna återgår vallängderna vederbörligen avprickade och är därefter offentliga handlingar. Det är således fullt möjligt för enskild person eller organisation att utpeka personer som icke deltagit i ett val. Även om härigenom icke kan avslöjas vederbörandes politiska hemvist kan indirekta slutsatser dras och påtryckningar ske. Enbart medvetandet om denna insyn kan medverka till att väljare i realiteten tvingas att rösta på ett visst parti.

Det nuvarande förhållandet ger enligt vårt förmenande icke tillräckligt skydd för medborgarnas politiska integritet. Det riktiga måste vara att vallängderna efter förrättat val betraktas som icke offentlig handling och

förvaras å länsstyrelserna så länge de behöver förvaras och att de därefter förstörs. Skulle ett val av någon anledning göras om bör desamma återgå till valnämnderna i omedelbar anslutning till valet.

Med stöd av ovanstående får vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag syftande till att efter allmänna val vallängderna betraktas som icke offentlig handling och som sådan förvaras å länsstyrelserna.

Stockholm den 27 januari 1970

Axel Kristiansson (cp)

Olle Eriksson (cp)

Ivan Svanström (cp)